

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL
ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL STEFAN
VYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2019**

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 09.09 – 21.09.2019) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. — Варшава, 2019. — 147 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХПІ», Україна

Редакційна колегія:
ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна
ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна
GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща
РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія
ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією — Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

Данилюк М. М.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ — ОСНОВА ОСВІТНЬОЇ ТА
НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 38**

Дончевська Р. С., Бабій О. В.

**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ КНТЕУ 42**

Завада О. О., Каліненко О. С.

САМОПЛАГІАТ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ 45

Каламбет Я. І.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ VS НЕЧЕСНІСТЬ В СЕРЕДОВИЩІ
УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ 48**

Кириченко І. І., Кириченко М. Л.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ — ВИКЛИК СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ
ОСВІТИ 52**

Клименко О. В.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В
НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ
О. О. БОГОМОЛЬЦЯ..... 56**

Коваленко О. О.

**СПОСОБИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ І ПРАВИЛ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗВО УКРАЇНИ..... 59**

Ковцур К. Г., Птиця Г. Г.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
СЕРЕД СТУДЕНТІВ ХНАДУ 62**

Корносенко О. К., Зайцева Ю. В., Донець О. В.

**АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ В СИСТЕМІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ
МАГІСТРАНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 66**

Курасова А. А.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ КРІЗЬ ПРИЗМУ СТУДЕНТСЬКИХ
РЕАЛІЙ 74**

Кучеренко І. І.

ВИКОРИСТАННЯ ОН-ЛАЙН СЕРВІСІВ ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ .. 77

Кушинська М. Є.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ..... 82

2. Наказ про затвердження Положення про академічну чесність [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://nmuofficial.com/news/nakaz-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-akademichnu-chesnist-3/>.

3. Програмне забезпечення «StrikePlagiarism» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://strikeplagiarism.com>.

Коваленко О. О.,

*д. т. н., с. н. с., завідувача кафедрою біоінженерії і води
Одеська національна академія харчових технологій*

СПОСОБИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ І ПРАВИЛ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗВО УКРАЇНИ

У відповідності до Статті 42 Закону України «Про освіту» [1] академічну доброчесність розглядають як комплекс етичних принципів та правил поведінки, якими слід керуватися під час здійснення науково-освітньої діяльності, щоб була довіра до її результатів. Бо довіра громадської спільноти до освітніх і наукових результатів сьогодні впливає на конкурентоспроможність закладу вищої освіти (далі ЗВО) на ринку освітніх послуг.

Наслідками прояву в ЗВО різних видів академічної недоброчесності (плагіат, списування, фальсифікація і фабрикація даних досліджень, хабарництво в академічній сфері, академічний саботаж, професорська нечесність, академічне шахрайство) [3] є оприлюднення неправдивих результатів освітнього процесу і наукової діяльності, приниження цінності науки і освіти в суспільстві, відсутність поваги до праці освітян і науковців, відтік професійних кадрів за кордон, зниження рівня кваліфікації науково-педагогічного складу ЗВО, сповільнення темпів економічного розвитку держави тощо. Тому актуальним для вітчизняних ЗВО є впровадження ефективних способів реалізації принципів і правил академічної доброчесності.

Міжнародний і вітчизняний досвід свідчить, що для успішного впровадження принципів академічної доброчесності в ЗВО в першу чергу слід створити такі умови, за яких би не виникало бажання чинити академічно нечесно [2-4]. Тому актуальним є перегляд системи і критеріїв оцінювання якості освіти в ЗВО, вимог до ліцензування і акредитації спеціальностей та освітніх програм, системи фінансування наукових досліджень, вимог до присвоєння наукових ступенів і вчених звань, обсягу і змісту різних видів студентських робіт. Також важливо зробити оплату праці викладачів та науковців достойною і такою, щоб вона дозволяла їм почувати себе людьми, щоб вони могли підвищувати свою кваліфікацію там, де їм це треба, відвідувати профільні конференції і семінари поза межами України, оплачувати публікацію робіт в міжнародних наукових виданнях тощо.

По-друге, в ЗВО для всіх учасників освітнього процесу та наукової діяльності повинно проводитися навчання академічному письму, правилам цитування, міжнародним і вітчизняним стандартам, а також успішному досвіду кращих закордонних ЗВО в запровадженні академічної доброчесності.

По-третє, в кожному ЗВО постійно повинні розроблятися, оновлюватися і впроваджуватися в студентське і викладацьке середовище заходи із запобігання плагіату та боротьби з ним. Обов'язковим має бути наявність в ЗВО спеціального програмного забезпечення для виявлення плагіату в роботах студентів, викладачів і науковців. Тому необхідно створити базу даних студентських робіт (курскових і дипломних проєктів) та наукових робіт співробітників ЗВО. Також важливим є створення за всіма навчальними дисциплінами освітніх програм і спеціальностей програмних продуктів для незалежного тестування і оцінювання знань здобувачів освіти.

Важливим моментом в боротьбі за академічну доброчесність є кадрова політика ЗВО. Вона повинна бути спрямована на те, щоб в ЗВО працювали професіонали і патріоти своєї справи, а не випадкові люди, для яких академічна недоброчесність є засобом незаконного збагачення чи шляхом для кар'єрного зростання.

Для запровадження в ЗВО принципів академічної доброчесності актуальним є наявність дієвих стримуючих і мотивуючих заходів. Одним з них є створення доступної інформаційної бази даних про випадки систематичного прояву академічної недоброчесності. Ще важливою є справедлива система санкцій до плагіаторів, фальсифікаторів і тих, хто списує, а також система заохочування та захисту викривачів проявів академічної недоброчесності.

Наприкінці ще слід додати, що запроваджувати принципи і правила академічної доброчесності слід починати ще з молодшої і середньої школи. Бо в ЗВО повинен приходити студент, який вже підготовлений і мотивований до навчання і отримання знань та навиків за вибраною спеціальністю. І цьому має сприяти добре продумана державна політика в сфері освіти і науки. А представники ЗВО шляхом участі в різних освітньо-соціальних проектах можуть надавати ефективну допомогу, здійснюючи роз'яснювальну роботу щодо необхідності боротьби із проявами академічної недоброчесності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII // Голос України. — 2017. — 27 верес. (№ 178/179). — С. 10-22.
2. Тицька Я. «Академічна доброчесність» та «академічна відповідальність» у забезпеченні якості освіти [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://goo-gl.su/pSrEjf9>.
3. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.
4. Єгорченко І. Академічна доброчесність: стандарти світової спільноти чи імітація? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/>.